

vooral door de invloed die het onder de havenarbeiders had, van wie enige der meest populaire voormannen er deel van uitmaakten, toch in de volgende jaren een actie te ontplooien, die er zijn mocht. En het eigenaardige en specifiek Rotterdamse is daarbij geweest, dat het gedurende al de oorlogsjaren, tot het einde toe, in goede harmonie bleef functioneren en niet, zoals in Amsterdam, na een paar jaar werd opgeheven.

Het landelijk Comité tegen de oorlog en zijn gevolgen kwam in Amsterdam betrekkelijk snel en gemakkelijk tot stand, omdat er reeds een andere gemeenschappelijke actie in de laatste maanden aan vooraf was gegaan, waartoe ook de S.D.P. de stoot had gegeven, namelijk tegen de Ouderdomswet van Treub, die in de plaats moest komen van het Talma-wetje, waarbij aan zeventigjarige arbeiders een pensioentje van f 2.— per week werd uitgekeerd. Het congres van de jonge partij in juni, het vijfde in haar bestaan, had zich vooral met dit voorstel der liberale regering beziggehouden en in een zeer doorwrocht referaat van B. Coltof, een bekwaam ambtenaar aan het Departement van Koloniën, was daar aange-toond, dat het ontwerp-Treub principieel en practisch geen verbetering maar een verslechtering van het wetje-Talma betekende. Een agitatiecomité tegen dit ontwerp was toen tot stand gekomen en bij dat comité sloten zich, behalve de S.D.P., de volgende organisaties aan: het N.A.S., de Ned. Federatieve Bond van Gemeente-werklieden, de Ned. Scheeps- en Bootwerkersbond, de Alg. Ned. Zeeliedenbond, de Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders.

Uit dit Comité ontstond reeds in de laatste dagen van juli het genoemde Comité tegen de oorlog en zijn gevolgen, waarbij zich ook nog de anti-militaristen voegden, georganiseerd in de zogen. I.A.M.V., Landelijk Comité.

En reeds vrijdag of zaterdag 31 juli werd het volgende manifest in een honderdduizend exemplaren uitgegeven, dat de actie moest inleiden.

Dit historisch document, dat dus niet de opvattingen van ons marxisten, de S.D.P. alleen, weergaf, maar de gemeenschappelijke overtuiging van enkele duizenden arbeiders, die in de genoemde organisaties bijeen waren, luidde in zijn hoofdtrekken als volgt.

Ik geef het u hier, omdat het waarschijnlijk weinigen uwer onder de ogen zal zijn gekomen.